

ETYK JA SIIRTOLAISUUS

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen loppuasiakirja, joka allekirjoitettiin Helsingissä 1.8.1975, sisältää myös tärkeitä väestön muuttoliikkeitä ja siirtolaisuutta koskevia asioita.

Asiakirjan kohta, joka käsittelee taloudellista yhteistyötä, toteaa siirtotyövoimaan liittyvät taloudelliset ja yhteiskunnalliset näkökohdat seuraavasti:

- Siirtotyövoiman liikkuminen Euroopassa on saavuttanut merkittävät mittasuhteet. Se muodostaa tärkeän taloudellisen, yhteiskunnallisen ja inhimillisen tekijän sekä isäntämaissa että alkuperämaissa.
- Työvoiman liikkuminen on myös aiheuttanut joukon taloudellisia, yhteiskunnallisia, inhimillisiä ja muita ongelmia niin vastaanottajamaissa kuin alkuperämaissakin.
- Ongelmia, jotka aiheutuvat kahdenkeskisellä pohjalla työvoiman muuttoliikkeestä Euroopassa sekä osanottajavaltioiden välillä, on käsiteltävä niiden osapuolten kesken, joita asia välittömästi koskee, jotta nämä ongelmat voitaisiin ratkaista osapuolten yhteisen edun mukaisesti ja muistaen kunkin valtion tarpeen ottaa huomioon yhteiskunnallis-taloudellinen tilanteensa, pitäen mielessä kunkin valtion velvollisuuden noudattaa niitä kahden- ja monenkeskisiä sopimuksia, jotka se on tehnyt, ja pitäen päämääränä seuraavia tavoitteita:
 - sellaisia pyrkimyksiä on tuettava, jotka tähtäävät näiden maiden kansalaisten työmahdollisuuksien lisäämiseen omassa maassaan, erityisesti kehittämällä tähän tarkoitukseen soveltuvaa taloudellista yhteistyötä, joka on sopivaa sekä kyseessä olevien vastaanottajamaiden että alkuperämaiden kannalta;
 - sellaisia olosuhteita on varmistettava isäntämaan ja alkuperämaan välisen yhteistyön avulla, joiden vallitessa työvoiman järjestetty liikkuminen on mahdollista, samalla kun suojellaan työntekijöiden henkilökohtaista ja sosiaalista hyvinvointia sekä, mikäli tämä on aiheellista, siirtotyöntekijöiden väräyksen järjestäminen ja alkeiskoulutuksen samoin kuin alustavan ammattikoulutuksen antaminen;
 - siirtotyöntekijöiden ja isäntämaan kansalaisten oikeuksien yhtäläisyys on varmistettava työnsaannin ja työnteon sekä sosiaaliturvan suhteen, sekä pyrittävä var-

- mistamaan, että siirtotyöntekijät voivat nauttia tyydyttävistä elämisen ehdoista etenkin asumisen suhteen;
- pyrittävä varmistamaan, että siirtotyöntekijöillä on, mikäli mahdollista työttömyyden sattuessa samat mahdollisuudet muun sopivan työn saantiin kuin isäntämaan kansalaisilla;
 - on suhtauduttava suopeasti ammattikoulutuksen antamiseen siirtotyöntekijöille ja mikäli mahdollista, annettava opetus isäntämaan kielessä, kummatkin heidän työnsä puitteissa;
 - on vahvistettava, että siirtotyöntekijöillä on oikeus saada mahdollisimman suurissa määrin ja säännöllisesti omalla kielellään tietoja, jotka koskevat sekä heidän alkuperämaataan että isäntämaata;
 - on varmistettava, että isäntämaahan asettuneiden siirtotyöntekijöiden lapsilla on mahdollisuus kyseisessä maassa tavallisesti annettavaan koulutukseen samoin ehdoin kuin sen maan lapsilla sekä lisäksi on mahdollistettava, että he voivat saada lisäopetusta omassa kielessään, kansallisessa kulttuurissaan, historiassaan ja maantieteessään;
 - on pidettävä mielessä, että varsinkin ammattitaidon hankkineet siirtotyöntekijät voivat tietyn ajan kuluttua kotimaahansa palaamalla auttaa korjaamaan siellä vallitsevaa ammattitaitoisen työvoiman puutetta;
 - on helpotettava siirtotyöntekijöitten mahdollisuuksia saada perheensä luokseen;
 - on suhtauduttava suopeasti alkuperämaiden pyrkimyksiin siirtotyöntekijöiden säästöjen saamiseksi kotimaahan sitä silmällä pitäen, että nämä maat voisivat taloudellisen kehityksensä puitteissa lisätä asianmukaisia työmahdollisuuksia ja näin helpottaa tällaisten työntekijöiden sopeutumista heidän palatessaan kotimaahansa.

Yhteistyö inhimillisen toiminnan eri aloilla

Tässä kohdassa käsitellään ihmisten välisten yhteyksien, tiedonvälityksen ja kulttuuriyhteistyön parantamista:

- Osanottajavaltiot ottavat tavoitteekseen helpottaa vapaampaa matkustamista ja vapaampia yhteyksiä niin yksilö- kuin ryhmäpohjalla, niin yksityisesti kuin

virallisestikin, osanottajavaltioitten kansalaisten, laitosten ja järjestäjien välillä sekä osaltaan edistää tässä yhteydessä syntyvien inhimillisten ongelmien ratkaisua.

- Edistääkseen perhesiteisiin pohjautuvia laajempia yhteyksiä osanottajavaltiot käsittelevät myönteisesti matkustushakemuksia, joiden tarkoituksena on se, että yksityishenkilöt voivat saapua niiden alueelle tai poistua niiden alueelta väliaikaisesti tai haluttaessa säännöllisesti voidakseen tavata perheensä jäseniä.
- Väliaikaisia vierailuhakemuksia perheenjäsenten tapaamiseksi käsitellään riippumatta lähtö- tai määrämaasta: matkustamiseen tarvittavia asiapapereita ja viisumeita koskevia määräyksiä sovelletaan tässä hengessä. Tällaisten asiapapereitten ja viisumeitten valmistelu ja myöntäminen suoritetaan kohtuullisessa ajassa: kiireelliset tapaukset - kuten vakava sairaus tai kuolemantapaus saavat käsittelyssä etusijan. Osanottajavaltiot ryhtyvät tarpeellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen sen, että virallisista matkustusasiapapereista ja viisumeista perittävät maksut ovat kohtuulliset.
- Osanottajavaltiot käsittelevät myönteisessä ja yleisinhimillisessä hengessä sellaisten henkilöitten hakemuksia, jotka haluavat päästä jälleen yhteyteen perheensä jäsenten kanssa, kiinnittäen erityisesti huomiota kiireellisiin hakemuksiin - kuten sairaitten ja iäkkäitten henkilöitten tekemiin hakemuksiin.
- Osanottajavaltiot käsittelevät myönteisesti ja inhimilliset näkökohdat huomioon ottaen sellaisten henkilöitten maastapoistumis- tai maahantuloanomuksia, jotka ovat päättäneet solmia avioliiton toisen osanottajavaltion kansalaisen kanssa.
- Osanottajavaltiot ottavat tavoitteekseen helpottaa kaikenlaisen tiedon vapaampaa ja laajempaa välittämistä, edistää yhteistyötä tiedonvälityksen alalla ja muiden maiden kanssa tapahtuvaa tiedon vaihtoa.
- Osanottajavaltiot toteavat, että kulttuurivaihto ja yhteistyö myötävaikuttavat paremman ymmärtämyksen syntyyn sekä ihmisten että kansojen kesken ja siten edistävät valtioiden välistä kestävästä yhteisymmärrystä.

Periaatteet ovat yleisiä - käytäntö tulee osoittamaan niiden arvon.